

Kategorie: Dlouhodobý slídil

Vítěz: Ministerstvo průmyslu a obchodu za nečinnost při zrušení neústavní povinnosti plošného sledování metadat o elektronických komunikacích

Ministerstvo průmyslu a obchodu má na starost zákon o elektronických komunikacích. Ten obsahuje i právní úpravu tzv. data retention. Jde o povinnost poskytovatelů služeb elektronických komunikací shromažďovat metadata o elektronických komunikacích, a tyto plošně uchovávat pro potřeby policie a dalších orgánů po šest měsíců. Český zákon byl přijat jako implementace evropské směrnice. Tu přitom již v roce 2015 zrušil Soudní dvůr EU. V roce 2016 pak rozhodl, že je nepřipustné, aby princip plošného a nevyběrového sběru dat byl součástí právních předpisů členských států, protože je to v rozporu s Listinou základních práv EU. MPO přesto toto nadále ignoruje a data se uchovávají dál.

Uchovávání provozních a lokalizačních údajů se opírá o § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Jsou uchovávány údaje týkající se telefonování, připojení k internetu či e-mailové komunikace. Z údajů lze identifikovat komunikující osoby či zařízení, zjistit kdy, jak dlouho a z jakých míst komunikovaly a řadu dalších údajů, které jde následně automatizovaně propojovat navzájem či s dalšími informacemi. Naopak neměl by být zjišťován samotný obsah komunikace. Přesto se ale jedná o velmi citlivá data, která jsou dobře počítačově zpracovatelná, zejména pak to platí o lokalizačních údajích, kdy lze velmi podrobně sledovat pohyb osob dle mobilního telefonu, který komunikuje s internetem.

Metadata o komunikaci jsou uchovávána plošně o všech uskutečněných komunikacích a to navzdory judikatuře Soudního dvora EU (ve věcech Digital Rights Ireland a Tele 2 Sverige), který v obou rozhodnutích uvedl, že princip plošného a nevyběrového ukládání dat bez toho, aby toto opatření platilo pro omezený okruh osob, omezené území či v omezeném čase, je nepřipustný. Podobně je nepřipustná i praxe, kdy jsou data poskytována bez soudního povolení, jako je tomu v některých případech i v ČR. Navíc statistiky nejen z České republiky, ale i Německa ukázaly, že plošné uchovávání dat a jejich využívání nemělo zásadní vliv na míru kriminality ani její objasněnost. Navíc osoby, na něž je nástroj cílen (pachatelé závažné kriminality) mohou využívat řadu nástrojů, jak se sledování komunikace vyhybat. Podobně jako u jiných plošných sledování občanů, jde tedy o neefektivní nástroj, který ovšem zasahuje do soukromí nás všech.

Za pozornost stojí i výrazný nárůst využívání těchto údajů ze strany oprávněných orgánů. Dle informací ČTÚ, který shromažďuje údaje od operátorů, bylo jen v roce 2016 zažádáno o poskytnutí provozních a lokalizačních údajů pouze o používání mobilních telefonů v celkem 472 522 případech, což je více než dvojnásobek počtu z roku 2015 (219 070 žádostí) či 2014 (173 087 žádostí).

Ministerstvo tento problém ignoruje a vyčkává, zda nebude problematika řešena na celoevropské úrovni, což je vzhledem k plošnosti a intenzitě zásahu do základních práv občanů zcela nepřijatelné. I proto luRe na konci roku 2017 zpracovalo návrh na zrušení příslušné právní úpravy k ústavnímu soudu, pod nějž se podepsalo 58 poslanců napříč politickým spektrem.

Zdroj:

http://ceskapozice.lidovky.cz/kdy-prestanou-operatori-uchovavat-provozni-a-lokalizacni-udaje-p8s/-te-ma.aspx?c=A170615_142525_pozice-tema_lube

<http://www.iure.org/15/vlada-ignoruje-neustavnost-plosneho-uchovavani-dat-o-elektronicke-komunikaci-pocty-zadosti-o-posk>

<http://www.iure.org/15/pirati-iure-predlozi-navrh-na-zruseni-plosneho-sledovani-obcanu>.